

Timon Harmens' legaat aan de kerkelijke gemeente van Midwolderhamrik maakte de bouw van dit godshuis mogelijk. De oorspronkelijke naam van het dorp 'Midwolderhamrik', geeft aan dat Nieuwolda van oudsher deel uitmaakte van het kerspel Midwolda. Een jaar na de Kerstvloed van 1717 werd de bakstenen zaalkerk met driezijdig gesloten koor opgeleverd. De grote spitsboogramen in het schip en sluiting van de kerk hebben hun oorspronkelijke vorm nog; alleen de dagkanten zijn vernieuwd. Tussen de vensters aan de noordzijde zijn steunberen gemetseld; aan de zuidzijde lisenen. Het gietijzeren toegangshek naar kerk en kerkhof draagt de gebruikelijke grafsymboliek zoals gevleugelde zandlopers, zeisen en omgekeerde brandende toortsen. In 1765 verrees ten westen van de kerk een bakstenen toren, die door een smalle tussenbouw aan de kerk werd gekoppeld. Op de hoeken van de toren is baksteen afgewisseld met blokken natuursteen. De vierkante onderbouw van de toren loopt geleidelijk over in de achtkantige lantaarn. Vermoedelijk zijn de hoekaankappingen (een achtkant past namelijk niet zonder meer op een vierkant) aangebracht bij de restauratie van 1904 onder supervisie van C.H. Peters (NvhN 20-04-1904: 'De toren bij de N.H-kerk te Nieuwolda, een merkwaardig bouwwerk, begint gevaar voor de omgeving op te leveren. Het zogenaamde achtkant, dat op het vierkant rust, wijkt uit. [...] Het muurwerk bleek gedeeltelijk 'verwaterd'). De toren is bekroond met een naaldspits waarop een zeemeermin als windvaan. De vorm van de windvaan, evenals de tekst boven de ingang van de toren .." Op des Dollarts gezegenden anwas gebouwt door" .. herinnert aan de inpoldering van de Dollard. De kerk kwam in 2020 in het bezit van de Stichting Oude Groninger Kerken.

Interieur

Het interieur is eenvoudig en ruimtelijk, mede door de grote vensters waardoor het licht naar binnen valt. Opvallende elementen in het interieur zijn het orgel in rococostijl en de bijpassende orgelbalustrade. Eenvoudige pilasters corresponderen met de steunberen aan de buitenzijde van de muren. Het oorspronkelijke houten tongewelf is in de 19^e eeuw bedekt met stuc-op-riet en heeft houten rozetten met houten snijwerk versieringen. Bij de restauratie van 1976-'78 kreeg de kansel een duidelijker centrale positie toebedeeld; het (deels) authentieke meubilair werd aangepast: de banken werden ingekort en ruimer opgesteld en er werd meer ruimte rond de kansel gecreëerd. De preekstoel uit 1718, vervaardigd door schrijnwerker Allert Meijer en beeldsnijder Jan de Rijk, heeft een kuip met lampet, een klankbord en een ruggenschot voorzien van een baretknop met jaartal. De in reliëf bewerkte kuippanelen worden gescheiden door zuiltjes. Het voorpaneel geeft een vanitasvoorstelling met putto en andere vanitassymbolen. Op de andere panelen staan de evangelisten met bijbehorende symbolen. Het paneel bovenaan de kanseltrap toont een vrouwenfiguur die de Standvastigheid symboliseert. Vóór de kansel, in het liturgisch centrum, staat een avondmaalstafel uit de 18^e eeuw. Ook de goed bewaard gebleven grafzerken, in de enigszins hoger gelegen koorvloer, komen voornamelijk uit de 18^e eeuw. Het orgel werd in 1787 gebouwd door de uit Emden afkomstige orgelbouwer Johann Friedrich Wenthin. Het instrument, dat rust op een door zuilen geschraagde balustrade, bezit een hoofdwerk van dertien registers en een bovenwerk van acht. De drie vazen voor de bekroning van het orgel zijn in 1811 door N.A. Lohman geplaatst. De orgelkas is wat betreft kleur en ornamenten geheel in de stijl van de bouwtijd gebleven.

© Tekst Peter Hoffer.

SOGK, ©2021